

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénutca Siklóház, 36 számmal.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évfizetendők 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetések minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden nagyhasábs egy sor után
számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

POLITIKAI SZEMLE.

Kolozsvárt, jul. 15-kán.

(D) Már egyik közelebbi szemlénk végső sorában említettem, hogy a párisi utóválasztásokon többséget nyertek az ellenzék jelöltjei, u. m. Cavaignac, Darimon és Olivier Emil.

Ezen vereség a kormányra nézve csak annyiban nyomatókos, mert egész erejét megfeszítette, hogy az utóválasztást részére döntse el, sőt a hivatalos lap a legelőkelőbb személyeskedésre ment át, annyira, hogy nem eléggé meg Olivier Emilt példának csak személye szerint érdekelni, hanem még apját is megtámadta, ki egyike volt Párisz tehetős polgárainak, de kit a decemberi, államcsínykor mint hathatós republicanust, szintén száműztek volt az országból.

A hivatalos lap szerkesztőségének Olivier a La Presse július 5-ki számában hasonló hangon felel vissza; így kezdvén levelét: Uram! éppen nincs szándékom felelni önnek támadására, melyet ellenem intéz: az engemet megtisztelt!

Önök dicsérete engem meggyalázza!

Azonban nem hagyhatom felelet nélkül az atyámra tett vonatkozásokat, melyekben a mennyi a szó, annyi az elferdítés? Ezután röviden leírja, hogy atyja az üldözések miatt még a szomszéd tartományok városaiban Brüsszelben, Nizzában sem nyughatott sat.

Ez utóválasztásban mi a kormánynak leginkább fáj, az, hogy Párisban vesztett, mely város irányadója Franciaország közvéleményének, s bizonyosan inkább elhordott volna tiz ellenzéki diadalt a vidéken, mint e háromot a fővárosban.

Különben az ellenzéki jelöltek diadala nem oly fényes, mint az eredmény; mert ezek az abszolút többséget most sem nyerték, s mindenik ellenzéki jelölt 20—25 ezer választó szavazata után csak egy ezernyi szavazattal volt előnyben a kormány jelöltjei felett: miután azonban az ottani törvények szerint az utóválasztásnál nem abszolút, hanem csakis relatív többség szükségeltetik, az ellenzék e szerint győzött.

Azonban négy-öt ellenzéki csak egy csepp a bonapartisták pártjának özöne közt, a törvényhozó testben, és így könnyen e néhány egyének oly sorsa lehet ottan, mint a bagolynak a madarak közt. Mindamellett a mostani kormány szíjasa fájába csakugyan egy néhány ek már be van ütve.

Mondják, hogy Persigny, e klasszikus barátja Napoleonnak, újból fellépett egy szabadelvűbb politika ajánlatával, kit azonban a ministeriumnak még mind sikerül háttérbe szorítani.

Most igen élesen foglalkodtatja a közügyemet azon kéré-

dés: le fogják-e tenni az ellenzék választottjai az esküt, mely nélkül a törvényhozók közt helyet nem foglalhatnak.

Sokan ezt fejtegetve a politikai esküt már csak oly conventionalis dolognak tekintik, melyet minden meggyőződés ellen elmondhatni, ha a politikai érdekek szükséglik. A rationalismus még soha sem ment ennyire. Kérdésesnek látszik előttünk, hogy Cavaignac, ki Frankhon egyik legfényesebb jelleme volt, esküt tegyen a nélkül, hogy egyszersmind köztársasági politikájáról le nem mondana. Színlelt eskü az ő jellemével nem férhet össze, ha az nem kényszerített; s még így is bajosan. De ha esküt teend, valószínűleg átlátta, hogy Európában a republicanus álmoknak nincs jövője, s hogy csak a monarchiai forma védelmezheti a status a veres republicanismustól, mely ellen Cavaignacnak is oly heves csatákat kellett kiállani a harcmezőn. Ha ily meggyőződés volna az ellenzékkel, akkor Napoleon császár csak örvendhetne, most talán bosszúságot okozó diadalukon. Mert egy hős ellent barátul nyerni meg hogy nagy szerenese, ezt igazolá Békésy, Báthori István; és Ziskra, Mátyás király irányában.

Ugyálszik, az olasz—már visszafajzott—kitörés, kombináción lehetett a francia titkos forradalmárokkal is; a császár élete elleni újabb merénylet, azon legújabb hír, hogy francia rendőrség a határszéleken egy fegyverraktárt fedezett fel, melynek Nizzába kellett volna szállítani, a forradalmi celszövények összeköttetésére mutatnak. Azonban a kormányok egész Európában most szilárdabban állanak mint valaha, s valószínűs öngyilkos most forradalmi merényletekre vetemedni, midőn egy borzasztó szinte általános forradalom vérmomái még el sem enyésztek, s a történet eléggé igazolja, hogy levert forradalom utáni forrongások soha sem eredményeztek diadalt; s csak halálköltő vonaglásai voltak azok a szétdarabolt lázas szenvedélyeknek.

A magyar mindig eszélyesebb volt, megtört forradalmi után pihent évszázadon át, hogy sehoit kigyógyulja.

EGY ÁRJEGYZÉK AZ ÖZÖNVIZ ELŐTTI KORBÓL.

II.

Ámitás, magunk és mások ámitása állítani, hogyha a duló ár elvonulása óta lefolyt nyolcz nehéz átmeneti éven keresztül éltünk, s még úgy a hogy, de meg birtunk küzdeni a fényűzés zsarnok-igényeivel, nincs okunk aggodni a jövő felől.

Az az erő és életnedv, melyet nyolcz évi küzdelem

sem bir még egészen fölemészteni, a régi kővér évek meg-gazdálkodott takaréka volt. Annynak volt, minden híresztelt szegénységünk mellett, hogy romjain is, mik a pusztító elemnek már nem kellettek, elbirtunk még eddig tengődni. Vajmi kevés azon földbirtokosok száma, kik elmondhatnák, hogy nyolcz év alatt birtokaik folyó jövedelméből éltek a nélkül, hogy magát a terményző alapot csonkították, vagy a jövő rovására előlegeztek volna. Nagyobb helyeken egy-egy ménes, gulya, juh- vagy sertényaj, kisebb birtokuknál több-kevesebb darab a nevezett állatokból lettek a szükség kényszere, s a majorsági többnyire haszonbérivé változtatott gazdasági rendszer ürügye alatt, nélkülözhetőkkel erőltetve, eladók-ká. S ki tudná mind eléscrolni azon számnélküli értékes apróságot, melyek egy gazdaság leszerelésakor ily kénytelen számföltöttisébe esnek. S ki bírná felszámítani, a nagy munkaerővel gazdálkodás idejében megjavított földeinknek mennyi termő erejét éltük ki nyolcz év alatt visszapótlatlanul.

De volt még egy más segítő körülmény is.

A birodalom közbelső vámvonalaik megszüntetése a magyar föld terményeinek terjedtebb árutért, nagyobb kelendőséget biztosított. Az ijesztő kilátásban állott porosz s a csak hamar azután valószággal bekövetkezett keleti háboru a földtermények árát mesés magasságra emelték. Idejárulván még némely külső országok szűktermése következtében megnyílt activ kivitelünk s a forgalomnak azon lázas élénksége, midőn a pénzügyi viszonyok ingatlanságától rettegés az emberek szünet nélkül arra készíti, hogy a kezeik között pénzjegyeket minél több tultegyenek: együttvéve eredményezték a magyar földbirtok jövedelmének s mind örök, mind haszonbéri árának emelkedését.

Nem csoda, ha a kényelem s fényűzésről különben sem irtózkodó magyar ember jövedelmének e lendületéhez alkalmazta kiadásait.

Azonban, hogy az érintettem magas árfolyam nem volt természetes s így nem lehetett állandó, az európai béke helyreálltával bekövetkezett visszaesés kiáltólag tanusítja. Ki hitte volna 1850-n innen, hogy a földtermények ára oda csökkenjen, hol 34-től 48-ig csak egy-két rendkívül bő termésű évben s akkor is csak rövid átmenetileg állott?

Ránk ugyan visszasan hat a polgárisodás fejlődése. A haladás törvénye hozza magával, hogy a mint az embe-

EMLÉKBESZÉD

Magyar-Gyerőmonostori

GR. KEMÉNY JÓZSEF

Ravatala felett, a gerendi sírkertben.

Julius 5-d. MDCCCLVII.

... a ki úgy élt, mint te ...
Nem kér lelke hű gyermeki bábokát,
Önézése dicső pantheon annak, és
A jók szíve alatt fennmaradand neve;
A némult ravatal zárait eltörli,
S a villámvezető sashoz emelkedik.
Nem hal meg, ki úgy élt, mint te nagy férfiu.
Berzenyi.

I.

Uram! — Ki búvárolta át a női szív örvényeit? Ki tanulmányozta el meg át a nemes női kedély titkos redőit? Világhírű lélektanárak elemezték, száz meg ezer kötetekre terjedő regények rajzolták és festik maiglan a nélkül, hogy érthetők azt teljes egészében, tündérrázkodás rejtelmes szövevényeiben. Egyet ismerünk, tudunk s hirdetünk róla, hogy legnemesbő vonása a hűség. Hűség szíve választottjához életben, halálban; hűség emlékéhez még akkor is, midőn kivülé egyéb semmi nem viraszt felette; hűség a nemes kebel végső dobanásai.

A női hűség egy ily szerény emléknél állunk ma hazafiai kegyelettel, uram! sírhalmánál, emlékszábránál azon nagyneve férfiak, ki valódi disze, méltó büszkesége Erdély összes született Lang Anna ő nagysága, hűség és fájdalom-kifejezésének záloga, egyszersmind a nemzet kegyeletoslopaul jegyezzük el ma, s megszenteljük az emlékezés azon benső érzetével, mely minden romlatlan kebelben az erény s érdem iránt onként felbuzog.

E sírhoz, uram! melynek körébe sereglettünk, a nemzetnek oly sok és nagyszerű szellemi emlékei csatolva, hogy annak hantjain bizvást elhallgathatna az os magna sonaturum: de nemes tiszte a maradvánknak az atyák tetteit a jövedőségek általadni; hiven megőrizni a dicsőült szellemnagyk emlékezetét, s a halált, melylyel még adósai vagyunk az érdemek, — habár csak tisztelő emlegetéssel — lefizetni. S midőn e nemét a felsőbb igazságtételnek jelenleg teljesítjük, nemcsak azt tesszük, mit erkölcsi érzésünk parancsol; hanem azt is, mit a közügy érdeke kíván: mert semmi se hat buzdítóbban, semmi nem emelőbb azokra, kik nemzetüket szolgálni készülnek, mint annak látása, hogy a hívnek ha, míg él, elhangzik is neve a mozgalmas élet zajában, a holtak sírkészletjéről az elismerés koszorúja el nem marad. Csak ott feledeznek kitűnő polgárcrénnyek, hol buzdítólag int a haza nagy embereinek emlékei felett virasztó hongeniusz. A marathoni győző emlékszábrára nemes lángot ébreszt az ifjú Themistocles keblében.

Ezen ingatlan elv s szilárd meggyőződés erejének benső hatása eszközöl, hogy honunk díszei, elhagyván egy időre családi tűzhelyeiket, tekintélyes seregben a vig lejtésű Aranyos mellékének kies térmezejére bocsátkoztak, emlépünnepet tartani azon halhatatlan férfiak ravatala felett, kiből főleg hazai történetirodalmunk páratlan fényű csillagának letuntét érzékeny szívkeservek közt gyászoljuk. Megnépesült a mezei sírkert egy, miként eddigelő soha; mert hideg hantjai alatt zárva őrizi azon nemes kebelt, melynek minden dobanása a kedves szülőhőn volt. E kies rónán, a harcias székely ősök e drága vérszereménynél, kőszönté őt az éltető nap első hajnalsugara; itt növekedt az idevált munkás férfiuval; itt töltö a Muzsák társaságában leggyümölcsözőbb életszakaszát, csendben, zajtalanul munkálva hazai Klionk kinestárának fölépítésén; itt roskadt össze a szünetelést nem ismerő tudományos bajnok, hasonlólag a termékeny fához, melynek ágai zamatos gyümölcsökkel túlterheltek; itt pihent szakadatlan életfáradalmak után az örök nyugalmat, itt e szabad mezőben, Isten nyílt ege, a csillagos égboltozat alatt, menekülten a sírboltozat sötét, mogorva köréből.

És mi mély gyászszal szívünkben, s kifejezhetlen tisztelőzetével a valódi érdemnek, állapodunk meg sírhalmánál az elköltözöttnek, tekintetünk e hantokra, s e gyászemlékre függesztve, melyet a gróf özvegy fennkelt lelke a részvékeny

nemzet körülálló személyeseivel oly nemes odaengedéssel megoszt. És midőn e két megszentelt tárgy oly érzékenyen hat megindult szívünk mélyére: egyuttal fel kell tárnunk lelkünk előtt a gazdag élet egész folyását minden legrányibb — de közérdekű részleteiben, hogy fényes érdemeit, dicső tetteit ismerve és emlegetve, felbuzduljon keblünk szolgálni a hazát, áldozni a közjóért, mi minden igaz hazafinak első s elutasíthatlan polgári kötelessége. Mindezt volna a valóhoz emlegetnem, s a gazdag életfolyam hű képét rajzolni, nekem jutott megtisztelő szerepül, ki egyike vagyok a dicsőült szellem örök tisztelőinek.

Magyar-Gyerőmonostori gróf Kemény József felett szólandok tehát, ki megérdemli, hogy az utókornak általadassék.

A dicsőket dicsőíteni dicsőség; de a feladást méltán megfejtani éppen oly szép, mint milyen nehéz. Szép; mert az, ki a dicsőt úgy állítja elé, hogy az eredeti a másolatban magára ismerjen, az örökségnek dolgozik. S ez, úgy hiszem, szép. De a szép, nehéz. Nehéz; mert a nagy törpévé leszen, ha kontrá dicsőit. Achillesért hevülünk, mert Homér énekel; Philipp-től elfordulunk, mert Demosthenes szól. A dicsőt méltóan dicsőíteni nehéz. Ki ehez nem ért, az szégyent arat. Ha munkám végén bérem ez leend, nem volnék első, ki így aratott. De ez nem rettent engemet. Nem mintha gyarló erőmben bízakodni szerénytelen volnék, hanem mivel szent ügyben izzadok. Szent ügyben bukni szebb, mint galádban győzni. Ott megszánya hullunk el, itt átok leng a kivívt babéron. A piruló szegény a halvány átoknál szebb virág. Amaz élet, emez halál jele. Midőn népvédő Leonidas hamvain a néptapodó perzsát állni látom, úgy látszik nekem, hogy a halott él s az élő halott. — Tehát bátor lélekkel fogok kitűzött tárgyamhoz.

* * *

II.

Magyar-Gyerőmonostori gróf Kemény József életét, derék atyja, a grófságra emelt Kemény Farkastól, és magas műveltségű anyja, született Batthyány Terézia grófnőtől nyerte. Született Gerenden (Aranyosszékbén), 1795. sept. 11-kén.

Erdély főnemes családjai koszorújában a Kemény-ház századokon keresztül nevezetes szerepeket játszott mind a vér-

ri képességek tökélyesbülnek, az emberi izomerőt helyettesítő találmányok szaporodnak, a népesség száma pedig növekedik: azon arányban szálljon a kézműipar s emelkedjék a föld termékeinek folyó ára. Honnan van tehát, hogy mi földünknek nem csak terményeit, hanem, ha így megy, idetova magát földünket is ki fogjuk cserélni iparczikkekért?

Onnan, mert az árkeleték egy másik, semmi kényszerítést nem ismerő törvénye, hogy a mely mértékben keresettebb valamely czikk, mint kinálta, vagyis, a mely mértékben erősebb és közönségesebb a vágy birni azt, mintsem az eladó készlet e vágyat kielégíthetné: azon mértékben emelkedik az ára is.

A fényűzés szenvedélye pedig kielégíthetlen.

Ha ma záporosó hullana pamella kalapokból, holnap egy újabb alaku főveget, bár nem kerülne 20 krajczárba, el lehetne adni 20 ftért.

Nem az iparczikkek drágák; hanem a fényűzési czikkek.

Arra, hogy az emberi találmányok ész szűnjék meg újabb meg újabb vágyaiklandó találmányokon gyakorolni magát, hasztalan számítunk. Részemről nem nagy reményt helyezek azon tanra, mely a pálinkakórság kiirtását a szeszgyár-tulajdonosoktól s a mákonykereskedés megszüntetését Angolhontól várja.

Furcsa kívánság is volna, hogy a kezdeményezés ne azok részéről történjék, kik ez által életet, egészséget, vagyont és megelégedést nyernek; hanem azokéról, kiknek nagy jövedelmeket, talán egész életfentartási alapjokat kellene egy, mindenestre szép és dicső, de rájuk nézve csak szellemű értékű jutalomért cserébe adni.

Azzal se bizzuk el tulságosan magunkat, hogy a súlyegyet bevételünk és kiadásaink közt, jövedelmeinknek gazdasági javítások következtében szaporodása által fogjuk helyreütni. Tagosítás, telekkönyvek, hitelintézet, takarékpénztár sat. mind igen üdvös dolgok, mind égető szükség. Hanem először is, létrehozataluknak sok oly akadály áll útjában, melyeknek gyors leküzdése legjobb akarat mellett sem áll hatalmunkban. És másodszor, ha létrehozatnak, hasznosításuknak életföltétele a megfelelő ingó vagyon, a tőke; ez pedig, bármennyit okoskodjunk, a legclassicusabb szövegű törvények által sem ocsoróztatható, a legmesteribb szerkezetű intézetek által sem teremthető. Egyetlen kútfeje: jövedelmünk egy részének a közvetlen fogyasztástól meggazdálkodása, a takarékosság.

Takarékoság, melynek métélye a fényűzés. Takarékoság, melyre sem felsőbb engedelem, sem törvény, sem intézet nem szükséges: egy kis józan előrenézőssel, erős akarattal minden ember gyakorolhatja, egy kis helyes számítás és kitartás mellett csodás eredményeket idézhet elő általa.

A mi pedig az urbéri kárpótlást illeti, ezt az esengve várt panaceaát annyi fájó sebre; oly sok vágy és remény, annyi ábrándos számítás és rozslékű speculatio lesik ma eltávozott éhes torokkal, hogy félek, úgy ne járjunk vele, mint mikor bő áldással kecsegtetett szüret után eladó üres hordókat hirdetünk.

Nincs más mentőszó, mint számítanunk, takarékoskodnunk, nyakát szegnünk a fényűzés minden tápnedvünket kiszopó hidrájának.

Mert a gyarapodás lassu; de a fényűzés, mint min-

den kártékony szenvedély, az eső testek törvényét követi. Vires acquirit eundo.

Fejtsük ki magunkban azt a nemes önállást, azt az erkölcsi erőt, mely a biu külsőségek csábjaiban diadalmaszkodni, mely a tulságos és kártékony kívánsatoknak, jöjjenek bár a legbájosabb ajkáról, ellenszegülni tud.

Mindenek fölött pedig — ha már az elmondott kórnak oly nehéz vérebe és velejébe átment szokásaitól, elveitől megválni — legalább ne oltuk be a mérget már a dajkájéjél azon csecsemő-ivadékba, mely eszmélni sem képes arról, hogy a testére aggalott cifra foszlányok talán jövőjének sirját ássák meg.

Ezt szigorúan követeli tőlünk a felelősség azon nagy eszméje, melylyel, évezredes nemzeti létünkért, elődeink s utódaink irányában egyaránt kötelezve vagyunk.

Számítsunk! Takarékoskodjunk!

Ha azt akarjuk, hogy ez a föld, „melyhez annyi szent nevet egy ezred év csatolt”, s mely még eddig a miénk, utódainkra is átszálljon.

Ha azt akarjuk, hogy a történelem lapjain egykor ne ez legyen rólunk följegyzve:

A nemzet, mely egy évezreden keresztül diadalmasan megküzdött a nemzetlőrő csapások minden nemeivel, elveszett számítani-nemtudásból.

SAJGÓ.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly, 1857. jun. 29-én. Beccses felhívó levelet még Angliában vettem, melyben felhívtál „Közlöny”-tökbe közremunkálni. Onnan nem válaszoltam, mert éppen jövedő valék ide. Tudod te, hogy a magyar ember hosszas útra hosszas előkészületeket tesz, s így elindulásunk napja sokkal későbbre esett mint azt előre hittem volna; utunkon is bajunk történt, mert Gibráltár előtt, éppen midőn indulandók valánk, a gőzöst szétrepedt, s csak egy mérnök önfeláldozó jelenlétének köszönhetjük, hogy a levegőbe ballon nélkül egy utazást nem tettünk. Az explosio után, mely hajónkat minden ízében megrázta, s mely dörgést felül muló zajjal kísértetett, hajónk belülről meggyült, s hogy el nem égett, egy közel horgonyzó brazilai fregát lelkes parancsnokának köszönhetjük, ki legénységével s vízipuskáival segítségünkre sietett — Elég az hozzá, hogy ezen váratlan esemény utánunk sokkal hosszabbá tette mint azt előre kiszámítottuk volt, 15 napig levén kénytelenek Gibráltárra maradni, míg a hajó kiigazított. — Ide már néhány hete, hogy megérkeztem, elfoglaltságom gátolt egészen mostanig, hogy neked írhaszak; de most már, ha késedelmemet szégyelve is, tollat ragadtam, s igazolom bízodalmat.

Itt, a fatalitás honában, hol a sors nagy könyvében mindenki jövőjének fel vannak jegyezve elkerülhetlen eseményei, hol a jóslatok oly kiterjedt hiedelmet élveznek, az üstökösztől felelmek sokkal nagyobbak valának, mint akárhol; s mintha az események összeesküdtek volna, a gyászos végnapul kijelölt 13-án az ég felöltötte sötét felhő köntösét, megereszté csatornáit, s elkezdett Jupiter-tonáns dörgéseivel s villámaival beszélgetni, s ezen hatalmas figyelmeztető szóatra mindenki elrémült, mindenki halni készült, mindenki gyónta vétkeit, hogy bün-

telen állhasson meg a nagy bíró előtt; hatnapig tartott a viharos idő, és csak akkor derültek ki a felelem redősitette arcok, midőn a nap újra feltűnt, s midőn derülten fénylő arca a természet kibékültét mutató.

Bagdádban 14-én hirtelen egy veresfelhő ereszkedett le, melynek visszatükrözése a kalifak városát láng-özönben tüntette fel, ezen felhő lassanként leszállott, s a várost egy két óráig tartó sötétbe burkolta, semmi sem látszott, csak a halál félelmével küzdők ordítási viszhangoztak, s midőn végre a fellegek szét kezdettek oszlani, midőn a nap sugarai áttörték a sűrű fellegfátyolon, s midőn a lakosok tagjaikat mozgatva meggyőződtek, hogy a vén Saturn nem kaszáta le, csak akkor kezdettek szabadon lélegzeni, s a vést elmultnak binni. Az ijedség előidézte feszültség oly nagy volt, hogy az orvosok állítása szerint még két nap mulva is 180-at vertek az üterek.

Nagy ünnepélyek korában élünk, a padisah (szultán török neve) mult vasárnap a Ckeik-sa dy gőzös fregátján Ismidbe utazott el, hogy ott egy ujonan készült s Fethiye nevet viselő sorhajó vizre eresztésénél (lancement) ünnepélyesen jelenlegyen; a nagy urat vivő gőzös egy veres bársony napsátorral, s ezer meg ezer zászlókkal volt fölékítve, még három más hadi gőzös követte ezt, mindenik felpiperézve s vasárnapi öltönyében ékeskedve, a nagy vezér, Mehemed Ali az admirál, Rizzapasha a hadügyminister követték a nagy urat ezen első tengeri útjában, honnan szerdán 3-án reggel jött vissza. Alig tűntek fel a flotilla hajói, hogy a partokon felállított katonaság platon tüze megkezdődött, melyhez az ágyuk dörgő hangjai fújták a bassoprofundot. — Ezen nagyszerű hangverseny melodái között vonultak lassu méltósággal tovább, a zászlók tetszést intőleg lebegtek az árboczkötél páholyain, s az, kiért mindez történt Dulma bakcséi új palotájába megérkezve, a ministerek és az ország nagyjainak szerencsevívóit fogadta el.

Holnap kezdődik el a szultán fiának keresztelési (körülmetelési) ünnepe. A nagy campo feletti tér egészen el van borítva sátorokkal, egész vászonváros van itt, fénylő holdjaival, 16,000 gyerek fog a szultánéval egy-szerre megkereszteltetni; mindezeknek keresztatyja a nagyur, s a költségeket ő fizeti; majd kinéke oda, s jövő levelemben leírandom az ünnepélyt, mely 15 napig fog tartani. 600 szakács, s 400 szolga van az adandó nagyszerű áldomások kezelésére felfogadva.

A multhéten az Eszki Szerályban (a szultánok ös laka, a mely Stambul délnyugati szögletén van, s mely Byzanz) tűz ütött ki, s egy iskola s néhány más épület égett le, az égés Stambulban mindennapi dolog, s nem is emliteném meg, ha egy körülmény, mely ezzel egybekötetésben van, azt arra nem érdemesítené, t. i. ezen tűz egy eldobott papiros szivarkából keletkezett, mit a szultán megtudván, egy fermát bocsátott ki, melyben eltiltatik a szivarozás az utcákon. Azt mondja a padisah ezen iratában, „hogy minden alattvalójától, s mindazoktól, kik az ő földjén esznek levest, megvárja, hogy irántai szeretetből nem fog többé az utcán szivarozni, azokra, kik ezen kívánságot megszegnék, átkot mond.” — Sokan voltak, kik az átkokkal nem gondolva, folytatták a szivarozást, de a rendőrség által befogattak, s most többé nem lehet szivarozni, hanem pipálni, csibukolni, nárgilezni, annyit a meny-nyit szintén tetszik. Ez aztán valóságos török rendszabály, s a törvények szó szerinti alkalmazása.

áldozatot követelő honfergetegek zivataros napjaiban, mind a béke áldásos idején. Egyike az azon őskori magyar családoknak, melyek létük első korát még a volgai nemzetlétből eredeztetik. Nemzeti okmánytárunk tudósításai szerint annyi bizonyos, hogy már az Árpád-korszakban emelte magasra a nemzetséget a harci erő s dicsőség. Mellőzve itt a bajnoki vítétségnek a történelem körébe eső részletes rajzait, figyelmünket a XV. század derekán Kemény Simon ragadja meg, mint honáldozat az országhoz. Hunyadi Jánosért a maros-szent-imrei csatában; a XVII. közepén pedig, mint főhadvezér s később erdélyi fejedelem, a jobb sorsra érdemes Kemény János vonja magára, ki béke idején államügyekben és a nemzeti irodalom érdekében, a hon vészfergetegei közt pedig, mint elszánt bajnok, szorgálta a hazát híven s nem diestelenül. E fejedelmi vérből eredezteté a gondviselés kegye hazánk szellemi érdekeinek józsefet, az idvezült grófot, kinek gyászrautalát tiszteletteljesen most környezzük, és gróf Kemény Sámuel ő nagyságát, a grófi családnak fiui ágon egyetlen életben levő tagját s a hazafiúi köztiszteletnek méltó személyiségét. Ezen, mind kitűnő születése, mind hazafiúi több üdvös irányzatban gyújtott jeles érdemei mellett is, szerény jellemről — emlékbeszédem méltó bajnokávali közel rokonságánál, s azon változatlan tiszteletnél fogva, mely lelkeket irányában mindenkor megilleti, — egy pár szóra megállapodom. Csak az érdemnek fejezem ki tartozó hódolatomat, midőn ezenem kinyilatkoztatom, hogy a jeles férfiu nagyméltósága szülőinek hazafiúi s emberbaráti nemes tetteiben kifogyhatatlan, méltó gyermeke. Áldásos élete olyan, mint a jótékony időjárás; felszundul a természet, elevenességben van minden: és felejtjük a termékenyítő esőt, a mennyi harmatot. Ő nem író, de Maecenás; nem publicista, de titkos jótévő; zajt nem csinál, de áldást áraszt; földesur és kegyes atya egy személyben. Nyitvák vendégszeretői termeinek ajtai mindenkor a tudósok és művészek tisztés körének éppen úgy, mint grófi udvara az ádáz sors által üldözött szegények, árva és özvegyek ügyefogyott seregének. Az ég aranykönyvébe van csak befejezve, hány szenvedőnek szárazta fel titkon jótékony szívmelege forró könyeit, s esendősíté el kesergő ajkait. Nagy neve ott ragyog mindenütt köztintézetek meleg pártfogóinak hazafiúi diszkoszorujában. Ily ember átvonulása az élet láthatárán igen hasonlít a naphoz, mely milliókra terjesztve áldásának bön-

ségét, esendben, de millióktól áldva áldozik le. Viruljon és hasson még soká e nemes élet, mely oly sok nyomornak vigasza, annyi epedőnek élete, oly sok közhasznu vállalatnak áldozni tudó, áldozni kész istálpja.

III.

A cselekvő hazafi-gróf fényes érdemei iránt kifejezett benső tiszteletem után, most már szavamat ünnepélyünk dicsőült bajnokának gazdag életfolyása elbeszéléséhez irányozhatom.

A szülői gondos ápolás alatt szépen serdülő növendék-grófot, Fekete Ignác, később udvari ügynök, mentori vezérlete mellett, könyvek lapjainál látjuk. Mily öröm, mekkora hűv és tanvágy sugárzik az angyaliszéd arcáról a ridég betűsorokra! A ritka észtehetségekkel megáldott gyermek rövid időn bámulatos előhaladást tett. Később a gyermekkor járszalagáról lebon-takozván, Kolozsvárt látjuk őt, a fogékony lelku grófi sarjádé-kot, a kegyesrendiek tanintézetében. A tanpályán lánglelke di-adallal tört előre úgy, hogy évek folytan tanárainak páratlan öröme s a nemes tanulósegereinek disze, példányképe lőn. Kitű-nő volt ő változatlanul derék pályatársai körében, s a tudomány sokféle elágazásait egyenlő hűvvel, szorgalommal üzte, nyo-mozta. De tisztá s hű emlékezőtehetsége vonta ki valóság magá-ra a közfigyelmet s méltó csodálkozást; ennek erejével évek mulva négy szép nyelvet (magyar, német, francia, latin) tett sajátjává úgy, hogy nemcsak beszélni s társalogni csinosan, ha-nem azokon levelezni, s később bübcsü tudományos értekezé-seket és önálló munkákat is írhatni képesült vala. Az előképző tudományok ügyes hasznosítása mellett, a bölcsészeti s jogtu-dományi tanpályákat futotta meg gazdag sikerrel. Most tárult ki előtte az élet nagy iskolája, hol szép lelkenek kincseit alkalmazza s a közjóknak áldozza. — Kisérjük figyelemmel a húsz éves pályavégzett nagyratörő grófot három évtizedre nyult országos-hivatali életének folyamán keresztül.

Mint erdélyi főkörmányszéki irnok 1815. január 9-dikén tette le a törvényes esküt. Két év mulva, 1817. aug. 26. költ 9640. sz. fensőbb rendelet következtében, az erdélyi főkörmányszéknél számfelletti fogalmazó lett, s tisztí esküjét 1818. január 17-kén tette le. Biztos adataink nyomán ez idét kezdő-dik történetbuvárló kifogyhatatlan munkássága. Majd három évet (1820. 1821. 1822.) különös engedéllyel töltött Bécsben, hová

1826-ban az erdélyi udvari cancellaria számfelletti titkoknauk neveztetett. Végezetre 1828—1835-ig, mint erdélyi kincstári számfelletti titkok, szülőföldjén áldozta munkás éveit a köz-ügyeknek. Tisztelt neve ezen időn túl az országos titki névtár-ban nem jelen meg. Eddig terjed a közhivatal-viselési harmincz éves folyam. — Hogy hivatali körét becsülettel tölté be, azt munkaszerető lelke sejtienünk engedi. De — úgy látszik, — még se e pályára szánta őt a gondviselés. Egy titkos sugallat, egy varázshang nyugtalanítá szüntelen az irodák munkasztála-nál, mely meg-megújulva, ezer ismétlésekben csak ez egyet hangoztatá nemes keble titkos redőiben:

„Oh, nem élet a muzátlán élet!

Maradjon a föld! minden kincse gőz.

Sietve térek vissza istenimhez,

Kik ifjuságom zöld virulatin

Keblőkre zártak nektáros kezekkel.”

Erőt vett lelken végre a tudomány istennője és gróf Ke-mény József többé nem volt az országos életé. Megvonva magát ősi birtokán, itt Gerenden, a kies Aranyosszék verőfényes rónáin; amott, hol méla-búsán hallgat az uri lak, mintha boldogabb hazába költözött szellemét gyászolná, — ott élt elzár-tan a nagy világ zajától, mint Róma egykori Cincinnatusa és Atticus, a nemzet szellemi érdekeinek szentelt napokat; ott lépett örök szövetségre a kegyesszűekkel, kiknek szelid társaságában megédesült minden életperez, s kiknek befolyása mel-lét mülpappá változott munkás keze alatt minden papirszelet. Ez új életszakaszára alkalmazható, mit koszorús költők így énekel:

„Mint a világnak hajdani diszei,

Csendes mezőben rejted el élted;

Hogy ott magadnak s nemzetednek

Elj Eratód arany édenében.”

(Folytatjuk.)

Most itten egy nemzeti-bank alkotásával foglalkoznak, a mely aláírás után lenne létrehozandó, ennek szükségességét, a pénzürtékek napontai változása, s a kereskedés csaknem egészen főlomlása sürgetővé teszi, de mindezen hatalmas okok dacára az nagyon a la turca, azaz lassan megy, az ércpénz annyira eltűnt, hogy ma bolnap kénytelenek leszünk darabokra szaggatott kaimékkal (papiros pénz) fizetni. Most valahára az aláírás megnyitott, s három nap alatt csak az európai kereskedők között már 800 ezer medesidieh iratott alá.

Ha régi időkben élnék s ha nem lenne vilány-sürgöny mindenfelé, mely a híreket villámsebessen hordja szárnyain, hát megemlíteném, hogy Indiában nagyon furcsán mennek a dolgok, hogy a bentszületett ezredék rendre lázadnak fel, s hogy ha ez így tart könnyen megtörténhetnék, hogy e nép felszabadulásának órája ütött, s hogy ha Anglia Indiát elveszti, egyuttal elvesztendi azon tulsult is, melyet gazdagsága által Európa több országain gyakorol, s én, ki az angolokat eléggé ismerem, hogy gyűlöljem, *) azon egy cseppet se búsulnék, de mind ezt rég megvitte nektek a telegraph, s így szükségtelen hogy én róla beszéljek.

No, de ha Indiával van telegraphi egybeköttetések, alig hiszem, hogy a Kaukasszal legyen s így talán nem leendő éppen érdektelen, ha az ottani dolgokról néhány szót írok.

E hó elején az oroszok 4 colonba nyomultak elő, miről a hegylakói értesülvén H a t s h e m s e mellett gyűlteket össze, hol egy véres csatában a támadókat visszanyomták, ugyanezzel Sh a h b a s a tájékán, egy előnyomuló orosz csapatot nagyvesztéssel nyomtak vissza a cserkeszek, de mindezek csak előcsatái egy jövődő nagy ütközetnek, az oroszok mindenfelől nagyszámmal nyomulnak elő, s a hős hegyi nép csatajait viszhangozzák mindenfelé a Kaukassz bércei. Egy cserkesz törzsfőnök Adik, ki Shamilt előbb csatáiban követte egy határszéli orosz várba, átöltözködve belopódzott s Tokonoff orosz tábornokot meggyilkolta, s ezután a várból minden bántalom nélkül távozott. Ez az oroszokra nézve igen nagyvesztés, mert ez volt minden tiszteik között ki a legnagyobb topographiai ismerettel bírt.

E hó 7-kén Gelindesik előtt két angol zászlót viselő orosz corvette jelent meg, alakosok azt hívték hogy angol hajók a barátság jeleivel fogadták, de az albarát csak hamar ki mutatta foga fejeit ágyuinaik fűrtével, melynek következtében több házak romboltak szét, s két szándalt (török kereskedő hajó) sülyesztett el. Sőt egy partra szállást is meg kísértet a mely nem sikerült, két nappal később ugyan ezt tették Szanderák előtt is, ugyan ezen móddal, s ugyan ezen hajók. Ha az ily nemzeti jogok megsértését a többi hatalmasságok elnézik könnyen következése lehet hogy a cserkesz kikötők be fognak zárni a világ kereskedés előtt.

Szefer pasa, egy megbízottja Achmet aga által tudt adta az eseményt a török kormánynak, s a külhatalmak követneinek, de a török alkalmasint megelégszik vele ha a muszkofot össze pezevenkezi (káromkodja) s rea Alah-kerim (Alah nagy) mond, s egy jövő boszszu reményében el halgat, a követek azt felelendik reá Is Alah, s azzal minden a feledékenység örvényébe sülyed.

Sebastopolban, a kitűzött határ idő elteltén, minden idegenek parancsot kaptak hogy rögtön távozzanak. Lyons amerikai ezredes munkásaival s gépeivel megérkezett oda s rövid időn elkezdendi az elsülyesztett hadihajók kibuzását, s a vár visszaépítését s az orosz nemsereti, hogy idegen szemek lássák azt. Viszontlátásig.

BAKALUM.

Mező-Szengyel, jun. 25. Szülőföldem szép vidékét látogatam meg a napokban, s bár e föld költői szépsége mindig meglepett; oly szépnek, mint most, soha nem találtam. Egy óriási zöld szőnyeg e kedves föld, melyen tündérvirágok milliói deli fényökben ragyognak. Elfárad a szem, megrészegül a lélek e rétek és szép kaszálók látásánál. Itt a lilaszín virágsereg külön válna, ott a vérvörös, s közből a zöld rétek; megjő dél és nyugat szél-löje, megindul a két tündérsereg szerteszéllével a világba, ing koronájok, mennék, mendégének csalfa vágy és reményekkel, s mégis helyt állanak. A föld, hol az anyagyökök meghonosultak, fogva tartja szép tarkás gyermekeit, s esdeklő szavakkal marasztja. Ne menjeteik ily korán szép tündér gyermekeim! anyai kebelenről idegen föld és tájakra, még igen ifjak, s hajlékonyak vagytok, szépségtek korán elhervad, a világ csak vesz és nem ad örömeiket. E völgy, e föld szült titeket, fény és ragyogástok adon élvet, örömeiket neki. Eljönnek a völgyek, halmok fia, a lepkek tarkás serege hozzátok, el a fűgök mehek, adhattok és fogadhattok szerelmet, ti vagytok és ők e föld tünderei. A családok távol messzeség, a bérceken tuli világ nem hazátok, a déli hév elhervaszti, éjszak dere lefűz. Itt e földön ismerősek, rokonok karjai, s ölelései közt siessetek diszteni, hasznosan élni, s örömeiket teremteni, míg el nem jön a halál, e

görbe vas, mely igralom nélkül lesepér lábaitokról. Ne, ne menjetek én szép gyermekeim, itt éljete, itt teremtetek örömeiket, itt adjatok és fogadjatok szerelmet.

Igy szó ábránd képeket a képzelet.... bár Erdély leányai megértének.....

Tova nézzünk, egy más határ rész, hol a kalászok erdejét lengeti a szél, s a borozdák széleit körülszegi játszó lilaszín szalaggal a szép vadzsálya. Mily szépen kékellik közte az égszín búzavirág, s itt-ott a kirívó piros pipacs. Közbe-közbe vékony haricska vetés, mint anynyi szép fehér szalag. Hallszik a fűj pitypalattya, s a pacsirta zengő dala, nyúlsüldök hánnyák a barázdákön át a bukfenczeket. Túl ezeken a töröküzás, hol munkás nép izzad, de nem unatkozva, s lányok szép éneke tölti be a mezőket.

Mig e szép tájképeken merengtem, a nap leáldozott, szürke homály lepi el a völgyeket, haza megy nyugodni a munkás nép, elül a pacsirta, s a pillangó sereg szép virágok kelyheibe száll, s szerelem-ittas álomba merül, mialatt egyre sötétebb lesz; megzendül a juhász ábrándos furulyája, itt-ott mezei lakok pásztortize ellobog, a hold letünik, kezdődik a harmat, s csillaghullás. Flalszanak egy ideig a virágok, mig szép tündérmukból felveri nem sokára a piros hajnal, s így tűnik el kép s nap nap után, mig eljön a gyásznap, melyen a számoló kalmár, önző ember görbe vasával levágja e szép virágok tündérseregét, s elveszti a vidék és táj egy időre költői szépségét.

(Vége következik.)

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* A mult szombaton a redout-teremben Heinrich M. ur gorsóvi mutatójait szemlélvén, midőn szétnézünk, hogy e ritka szép és tanulságos élvezetben hányad magunkkal veszünk részt, a kolozsvári közönségre szomorú kritikát kelle mondanunk—magunkban, s csak a valóságosságunkat, hogy hiszen tán a további előadások látogatottabbak lesznek, kivált ha, a mit a szerény hirdetés nem tett, az a néhány szemlélő majd egy s más érdekes részletet elbeszélvén az ismert körökben, majd felébred a kíváncsiság oly nagyszámú mulatságban is részt venni, a minőt a gorsóvi mutatók nyújtanak. Azonban az idő mintha csak ellenségeül esküdtött volna a nevezett optikusnak, nehány nap óta oly komor és esős. Ohajtjuk, hogy mielőbb mondhasunk: Heinrich urnak feljött napja! azaz: föltisztulván az ég, kisütött a nap, mely lehetővé tévén a további mutatónyokat, azok méltó közönséget is csodítottak.

* Halmágyi Sándor „Saphira” című regénykéjének közlését jövő keddi számunkban már megkezdjük.

* A „Kronst. Ztg.”-nak írják, hogy a „Verein für sieben-burgische Landeskunde” név alatt ismeretes egyet aug. 24-kén Szász-Régenben gyűlést tartandja. Ugyan e lapban olvassuk, hogy a Szász-Régenben összpontosított hadsapatok gyakorlatai véget értek, s hogy a herceg Párma nevet viselő ezred Marosvásárhelyen fog koncentráltatni, a hol szintén hadi gyakorlatok lesznek, a melyekben lovasság is részt fog venni.

* Ő. cs. k. Ap. Felsője Pásztorj András és Tiszai Dániel magyarországi menekülteknek, folyamodásuk következtében, megengedni méltóztattak, hogy visszatérjenek az ausztriai bi-lamokba.

* Az Urhazy hazánkfa által szerkesztett „Magyar Posta”-ból mind a 11 számot egyszerre megkaptuk, s ezennel át is vesszük egy érdekes közlést a „Religio” után, mely lappal nincs szerencsének összeköttetésben állani. E közlemény szerint Karlsburgban a jésuiták nevelő-intézetében jelenleg 78 növendék van, köztök: gróf Apponyi Albert, gr. Draskovich István, gr. Eszterházy György, gr. Török József, Hegedűs Gyula, Hegyessy Dani, ürmösi Maurer Géza és Mihály, Morasz J. Ujfalusi Gyula sat.

* A „Budap. Hirlap” napi híreinek írója értesít, hogy Wagner Károly az erdélyi természetudományi egyet tagja H. M. Várhelyen négyszáz darabból álló s ritka példányokból összeállított kitömött madárgyűjteménnyel bír. Valóban ily gyűjtemény, mely még egy intézetnek is díszére válnék, méltó hogy a közügyembe ajánlassék.

* A szárdinai pénzügyország Genuában a ferencz-rendiek klástromban alla place egy valószínűs dohány- és szivargyárt fedezett fel. A titkos gyártást maguk a rend szerzetesei folytatták még pedig már vagy 27 év óta.

* A Holgyfutárnak írják Érsekújvárról, hogy ottan több mükedvellő közremüködésével hangverseny adatott a helybeli cigányiskola javára.

* Az „Oest. Ztg.”-nak írják, hogy Ő. cs. k. Ap. Felsője-nek Magyarországon folytatandó körúti alkalmával több érezhető bajok elintéztetnének. Többek közt a személykereset-adó szabályoztatnék, mi már a földad behozatalakor meg volt ígérve, de mindekkor még nem lépett életbe. A fogyasztási adóra vonatkozó rendszer Magyarországon egészen különbözik attól, mely fenmaradt a többi koronatarományokban. Ezen utóbbiakban mérszárs és kimérő egyiránt fizeti azt a legkisebb helységben is, míg Magyarországon csak azon helysége, a melyeknek lakossága 2000-et meghalad. A sz. kir. városok ideiglenes szabályozására 1850 aug. 18-kán kiadott utasítás mindekkor nem lévén szentesítve, csak javaslat maradt. Sok város egyszersmind politikai területet képez, habár az ujonczozás és személyes igazolásra nézve a szolgabírói hivataloknak alárendelvék, s így az utlevélrendszer még mindenkin könnyített, ezen községeket régi, farszító helyzetekben hagyá, minthogy az ily hivatal néha 4, 5, sőt több órai távolságban kell keresniük. A gyors és kevésbé költséges igazságkiszolgáltatás, valamint az alsóbb törvényszékek rendezése is a nép könnyebbsége tekintetéből nem kevésbé érezhető szükség.

K Ü L F Ö L D.

Anglia. Az indiai legújabb mozgalmat illetőleg érdekes egy férfúnak korábbi nyilatkozata, a kinek éleselméje

megjósolta azon eseményeket, melyek most Nagybrittánia-nak, sőt egész Európának, komoly figyelmét igénybe veszik. Napier, egy régebbi fővezér Keletindia-ban, alaposan tanulmányozva működésének ezen színhelyét, tapasztalatának őszegét e néhány rövid szóban fejezte ki. „A jelen rendszer 50 évig sem fog tartani; a mely pillanatban e bátor, e tehetségsdus benszülettek megtanulnak összetartólag működni, egyszerre ránk fognak rohanni s az eddigi játéknak véget vetni. Egy rossz főparancsnok s egy rossz főkormányzó azon egy időben előidézik a katasztrófát s jó főparancsnok a jelen rendszer alatt nem létezhetik.”

A rendszer változtatása azon idő óta több ízben volt indítványozva a parlament mindkét házában, de eredmény nélkül; mivel a kormánypolcon ülő férfiak semmiképpen sem akartak Achilles-sarkot látni a kard hódította keletindiai tartományokban. Azonban a bengali lázadás szilaj jel-leme eléggé tanúsíthatja, hogy valamint minden e földön természeti törvények alá van vetve, a hinduk békétüresének is van határa.

A mostani veszélytelen rendülésben csakugyan nincs miért egy duló földrengés jeleit látni, s Albion irigyeivel a britt uralom legbüszkébb épületének összeomlását jó-solni. Sokkal bízhatóbb, hogy a legközelebbi események jótékony következményeket hozandnak magok után, s valamint az angol hadsergi reformok a sebastopoli ágyuk dörgése alatt történtek meg, ugy India újjászervezése is a legújabb zendülés viharai alatt fog kétségkívül megérni.

A lázadási mozgalom jelleme s további folyamala felől többet is hallunk ma holnap. Az eddigi tudósítások annyit mutatnak, hogy a lázadás nem valami titkos tervnek vagy összeesküvésnek a következménye. A „Times” szerint „alapítalan páni félelem” volt, a mi a sepojikat fölkelésre hajította; „erkölcsi kór-járvány” szállta meg a benszültt sergekegyrészt. A Mirut és Delhi-ben történt véreng-ző kicsapongások is nagyobbészint apórnp és kiszabadult gonosztölvőknek lennének tulajdonítandók, mialatt a Delhi-ből menekvő angolok a benszültt népség tisztsebb részénél oltalmat és menhelyet találtak. Szintoly figyelemreméltó azon ragaszkodás, melyet a radzsák vagy honi fejedelmek tanúsítottak az angol kormány iránt.

Willoughby hadnagy, ki a delhi-i löpor- és fegyvertár később volt légbe röpíteni, mint a lázadók-nak feladni; mint írják: csak azt nem tudják még, nem érte-e később más veszély. Miller hadnagyról beszélnek, hogy a lázadók legsűrűbb soraiba lovával bevágatott, hogy céljaikat megtudhassa s aztán revolverje segélyével, keresztülvágta magát rajtok. Majd aztán a város bel-sejébe kocsiakázván be, megcsipített egy ficzkót, ki vé-rengzéseknél főszerepet játszott s egy bitófához hurco-lá, melyen a gyilkos egy perc mulva már függött.

A „Post” szintén több körülményt hoz fel annak bizonyításául, hogy a lázadás nem veszélyes s csak hely-szerű jellemmel bír. A 800 angol mérföldre terjedő uton Delhitől Bombay-ig a gyorsposta sehol se lön feltartóztatva, ámbár 500 mérföldnyire azon út többé-kevésbbé független hindu fejed lmek birtokán megyen keresztül. A mahrattok főnöke Gwalior, a ki 8400 embernyi illeté-két az angoloknak legott rendelkezésül felajánlotta, csak 1843-ban lön az angol uralom alá vetve, és Bhurtpoor, ki az angolok mellett sikra kelt, kétszer szegült volt ellene az angol hatalomnak nem minden siker nélkül. A delhi-lázadók mintegy 5 zászlóaljat tesznek, s egy 7 kapu s 7 mérföldnyi kerületű várost kell megvédeniök. Végül a Palmerston közlönye sürgeti, hogy ez alkalmat meg kell ragadni a haszontalan mogul-udvari fénynek eltörlésére, mely a társulatnak évenként 130,000 fontjába kerül, s azon gyanuját nyilatkoztatja, hogy ugyanazon nyugtalan politika, mely Sebastopol úszkeivel Teheránban is fel-gyújtotta a háboru lángját, s a mely az Amur partjai mel-lől Canton lakosait és felizgatta, — hogy nem más mint Muszkaország keze lappangott Delhi és Mirutban is.

Olaszország. Az olasz lázadási mozgalmak habár újolag elvagnak is nyomva, Párisban egy találják, hogy ezen egész ügy fölött valami különös homály borong. A bécsi becsületes „Volksfreund” aggódva kiált fel: Adja Isten, hogy az olaszországi események, ne duló viharok előhírnökei legyenek. A turini hivatalos lapok a fenn-álló rend iránti nagy bizalommal szólnak ezen kísértetek-ről, de a párisi „Patrie” nem osztja ezen bizalom-ban, ugy találja, hogy a fölkelők bátorsága, melylyel fölléptek, azt tanúsítja, hogy erejüket érzik és ismerik, s hogy hatalmas párt támogatja őket.

— A „M. Post” Palmerston lord ismert közlönye, nem teheti, hogy néhány bátorító szót ne intézzen az olaszokhoz. Mi, ugymond, mely részvétetl viseltetünk ezen szegény derék emberek iránt, de mit tehetnénk ér-tők? Háborúra nincs okunk Napoly ellen, s Lyons admirál, ki Livornó és Spezzia körül áll hajóhadával, a nép-jog sérelme nélkül nem mehet segítségükre. Már tettünk előterjesztést, de hasztalanul. Megszüntettük a nápolyi ud-varral összeköttetéseinket. Többet jelenleg nem tehe-tünk.” Mintha fenntartaná e lap az angol számára a jö-vendőben lehetősé jogát vagy szándékát.

*) Csodálatos.

UJ P O S T A.

— Londonból 61. júl. 10-rol táviratozzák: „A felsőházban a zsidó-bill 175 szóval 138 ellen elvetetett. A kormány kijelenti, hogy a Chinába szánt csapatokat nem viszik Indiába.

— A nápolyi hivatalos lap júl. 6-ri jelentése szerint a fölkelők bandája Paduában tökéletesen szét van verve s nagyrészt el is fogva; a tartományokban mély-séges csend van. E hírek valóságán nem igen lehet kételkedni, mert „Calabresse“ gőzös is Nápolyból Genuába ugyane tudósítást vitte, miszerint a nápolyi lázadás teljesen el van nyomva, s a lázadók mind foglyul estek.

A „Nord“ szerint a „Murat-féle“ mozgalom is ismét fölmerült. A nápolyi királynak ajánlkozó vagy készülő Murat herceg azval kecsegteti a nápolyiakat, hogy nekik teljes vagy legalább olyeszerű szabadságot s alkotmányt fog adni, a milyen Piemontnak van. Adni fog bizonyolyant, mint Franciaországának van jelenleg.

— Júl. 5-kén az özevgy Orleans hgné, két fia, a párisigróf és Chatres hg kíséretében, Aachenből Ostendébe érkezett s onnan hajón Doverbe indult. A jelenleg Belgiumban tartózkodó Changarniers Lamoricierre tábornokok Ostendéig elkísérték, hol az brabanti herceggel a cszárral együtt ebédelt.

— Egy távirati sürgöny Pétervárból júl. 9-rol

jelent, hogy az oroszok a Gognei erődöt az abchazi határszéleit megszállták.

— Bécsből júl. 10. jelentik, hogy a porosz király az nap reggeli 10 órakor Bécsét elhagyva, Töplczbe visztatért.

Nyílt t ér.*

A K. Közlöny 93-ik számában „egy repcezttermelő“ aláírása alatt, azon vád emelkedik ellenünk, mintha kedvünk volna vállalatunk izolált állását felhatalmálni, és abban bizva, a repce árát kedvünk szerint megállítani, vagy kifejezése után „repcecsinyt“ követni el.

A termények árát elfolyt évről a következőre következtetni nem lehet, és szintugy mint minden termény, minden piaczon az idén megőcsült, ugy szintén a repce is, és mi is bevásárlásunkat, a közönséges piaci forgalmat tekintvén, e szerint állítottuk meg.

Igaz, hogy tavaly a repce árát köblét 41 pfirton vettük meg, de akkor az olajnak mázsája volt 44 — 46 pfirton, jelenleg az olaj mázsája 30 — 33 pfirton, s még alább szállandó, s így igen természetes ezen arányban a feldolgozandó repcezt is olcsóbb árra kellett szállítanunk.

Mind a mellett, hogy a t. „repcezttermelő“ a tavalyi vásárlásunk előnyére hivatkozik, ki kell jelentenünk, hogy az idén a

*) Közlöjtük ezen alábbi igazolást, mint melynek illdmos hangja, megfelel a sajtó e igényeinek; azonban megjegyezzük, hogy a nagyérdemű „egy repcezttermelő“ által indítványozott olajgyár felállításának szükségessége, mi azon czélt sarkpontját képezte, ez által nincs megrendítve, már csak azért sincs, mert verseny által a mi repceztünk ára nem a repcezttermelő Kanaánjához, hanem a távolabbi piacok emelkedetebb keletéhez is alkalmazhatónak. A verseny mindig idves a közjélre. Szerk.

többi piacokhoz aránylag sokkal drágábban vásárolunk be, mint tavaly és az előtt, s azt tesszük azért, hogy a repcezttermesztésnek lendületet adjunk.

Tavaly a magyarhoni legnagyobb repcezttermelő, N. Váradon, a repce köblé volt 13 frint, és itt vásároltuk 11 frtal, tehát 2 frtal olcsóbban mint a rendes piaczon. Most Váradon köblé a repcezt 8 frint 30 kr., és nincs azon áron vevő, (lásd a Pester Lloyd 2-dik július 148. számú tudósításait) és mi is ugyan anynyiert vásároljuk be, és ezennel nyilváníttjuk, hogy szintugy mint az idén, jövőre és mindig a váradi piactzi árt fogjuk fizetni, hogy bizonyítsuk be hazafiságunkat, mely azon csekély haszonért, melyet a gyártás nyújt, a földtermény iparágát tehetségünkhez képest emelni kívánjuk.

Kérdünk minden elfogulatlant, nem becsülettel járunk-e el, midőn mi itt a repceztért annyival magasabb árt, melyet a legközelebbi piaczon a nagy fuvarköztségeket, az idegen helyt való hajlódást, s csakugyan zsarolást, leszámitva, a termelő uraknak fizetünk.

Ezen adatokat nem mint igazolást, hanem felvilágosítás végett tesszük közre, s hogy lássák a repcezttermelő urak, mi alaptalanul történt a K. K. 93-dik számú lapban ellenünk irányzott felszólalás, mely alaptalanságot a fennemlített P. L. száma bizonyítja.

KISS TESTVÉREK,
a kolozsvári olajgyár tulajdonosai.

Sajtóhírb. A K. Közlöny 91-dik sz. a keresztúri kiállításra feltett pályadíjak sorozatában hibáson nyomtatott gr. Teleki D. önga neve után 1 pfirton — 10 pfirton helyett, és 95 sz. 385 l. 72 sz. 1832 — 1852 helyett.

Bécsi bürzén. Julius 11-dikén Magyar urbéri pap. 81/2 Nemzeti kölesön 85/16 Arany pénz 7/2, Ezüst 4/2.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Kivonatban.

A kolozsvár-megyei cs. k. hivatal f. é. júl. 3-rol pályázatot hirdet egy ottani őrök állomásra 350 ezüst rft fizetéssel. A pályázók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. aug. 10-éig.

A brassó-megyei cs. k. törv. szék f. é. júl. 1-rol 3834 sz. a csődöt hirtet odaváló szígyártó Reiner Ferencz összes vagyonára. A hitelezők adják be oda követeléseiket f. é. aug. 17-éig ügyvéd Veres, v. helyettese Jakó ellen.

Az erdélyi cs. k. helytartóság elnöksége Szebenben f. é. júl. 8-rol 5811. sz. a pályázatot hirdet ottani három fogalmazói állomásra. A pályázók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. aug. 10-éig.

A sz. keresztúri cs. k. járás-hivatal mint törv. szék f. é. jún. 30-rol 1143 sz. a. tudatja, hogy Jakabfi József elfoglalt 149 számhá-

zát 4 d. szántó-földjét, egy kaszálóját és szőlőjét Szent-Erzsébetben, a Szabó Mihály kérelmére, f. é. aug. 3-án és septemb. 1-ső napján, a házánál, köz árverésen eladják.

A bonczhidai cs. k. járás-hivatal mint törv. szék f. é. jún. 16-rol 626 sz. a. tudatja, hogy Somai Pál elfoglalt 42 hold tölgyes és búkös erdejét Magyar-Derzsén, a b. Wesselenyi örökösök kérelmére, f. é. aug. 31-én a hely szinén, köz árverésen eladják.

Urbékkár-pótlási tőke-utalványozás.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jún. 18-rol 5543 sz. a. tudatja, hogy Jakab Károlynak pókai birtoka után 15 eft. kárpótlási tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. aug. 31-éig. A tárgyalás f. é. novemb. 3-kán d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jún. 27-rol 2988 sz. a. tudatja, hogy Katona Klára, báró Bornemisza Ignácztnek apagyfalui, malomi és magyar-décsi birtoka után 12,241 eft. 18 kr. kárpótlási tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 7-éig. A tárgyalás f. é. novemb. 7-kén d. e. 10-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jún. 27-rol 2989 sz. a. tudatja, hogy Dobai Mária özvegy Körösi Sámuelnének péteritei birtoka után 582 eft. 24 kr. kárpótlási tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. sept. 10-éig. A tárgyalás f. é. novemb. 12-én d. e. 9-kor.

Az országos cs. k. főtörvényszék Szebenben f. é. jún. 15-rol 2705 sz. a. tudatja, hogy Miske Istvánnak bolyai, salkói, ingodályi, saldorfi, vecserdi és alsó-gezési birtoka után

12,273 eft. 28 1/2 kr. kárpótlási tőke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 4-éig. A tárgyalás f. é. novemb. 4-kén d. e. 10-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jún. 18-rol 5541 sz. a. tudatja, hogy Sándor Borbára özvegy Szakács Istvánnéknak fellaki birtoka után 552 eft. 3 kr. kárpótlási tőke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. aug. 31-éig. A tárgyalás f. é. novemb. 3-kán d. e. 9-kor.

A dézs-megyei cs. k. törv. szék f. é. jún. 27-rol 2990 sz. a. tudatja, hogy Csomos N. özvegy Nagy Péternének péteritei birtoka után 604 eft. 10 1/2 kr. kárpótlási tőke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. septemb. 10-éig. A tárgyalás f. é. novemb. 12-én d. e. 9-kor.

Sz. 2245.

HIRDETMÉNY

a földtehermentesítési kárpótlási tőkék kirendelése tárgyában.

A szászvárosi cs. k. kerületi törvényszék részéről, a földtehermentesítési országos bizottmánytól átérkezett, 1857 június 13-rol 5,438 sz. a. kelt, jogérvényes folszámítási határozat folytán bókaji Sárosi László ur részére a megsz. nt urbéri szolgálmanyok végleges kárpótlásul:

a.) Bókajban 143 hold és 136 □ öl szántófölddel bíró 19 telek után 3356 frt. 31 1/2 kr. tőkeösszeg, 1857 július 1 sőjétől járó kamattal,

b.) Kurpenyben 12 holdat és 66 □ ölet tevő három telek után 200 frt. 41 1/2 kr. 50 kr. kamattal,

c.) Válye mareban 31 holdat és 864 □ ölet tevő öt telek után 525 frt. 40 kr. 50 kr. kamattal,

d.) Nyirmezőben 94 holdat és 841 □ ölet tevő tizenhárom telek után 1575 frt. 6 3/4 kr. 50 kr. kamattal

e.) Homoródon 92 holdat és 1167 □ ölet tevő nyolcz telek után 2,163 frt. 41 kr. 1 frt 10 kr. kamattal, ennél fogva 1857 július 1-sejé ől járó kamattal 7,821 pfirton és 40 1/2 kr. tőkeösszeg és 1176 pfirton 59 1/2 pkr kamathátralék előlegesen utalványoztatván, a kárpótlási tőkék kir. ndelésének teljesítése végett eljárás ezennel megnyitattik. Erre nézve hirdetményi határidőül 1857 szeptember 20-ka, tárgyalási hatánapul pedig 1857 november 20-dika délelőlt, oly megjegyzéssel tüzetik ki, hogy a hirdetményi határidő elmulasztása és a tárgyalási hatánapról elmaradás ellen az előbbi állapotban visszahelyezés meg nem engedhető. Ehez képpest felszólítanak:

1-ör. Azok, kik az elősorolt kármentesített jószágok vagy jogokrai igényeket az 1853-ik évi május 29-kén kelt, nyiltparancs főbírod. törvénylap 100 sz. engedélyéhez képpest az 1854 augusztus végével lejárt egy évi határidő alatt bírőlag érvényesítették, hogy az iránt magokat igazolják.

2-ör. Azokat, kiket az idézett nyiltparancs engedélyéhez képpest a visszaváltási jog érvényesítése végett még hosszabb határidő illet, — hogy ezen igényt okiratokkal támogatva jelentsék be, vagy magokat a per megindítása iránt igazolják.

3-ör. Azok, kik a kárpótlási tőkére, vagy annak kamataira igényt más jogczimből támasztanak, — hogy ebbéli jogait érvényesítsék.

4-ör. Azon hitelezők, kik követeléseiknek 1856 évi mártius 1-je előtt eszközölt bétáblázása folytán a kármentesített jószágra elsőbbségi jogokat nyertek, — és a kárpótlási tőkéből kielégítéshez igényt akarnak formálni, ezen igényt jelentsék be, — megjegyezettvén, miszerint ebbéli igazolásnak és bejelentésnek a fentebb kitűzött hirdetményi határidő alatt a bejelentő és minden esetlei hitelesített felhatalmazvánnyal ellátandó képviselőjének vezeték és kereszti neveik és lakáshe-

lyök pontos főládása mellett annál bizonyosabban szükség megtörténni, mivel ellenkező esetben mindezen személyek a kárpótlási tőke kirendelése iránti tárgyalásból ki fognak rekesztetni, s az 1. 2. 3-ik pontok alatt kijelletteknek csupán az tartatik föl, hogy netalán jogaikat csak az ellen érvényesíthessék, kiknek a kárpótlási tőke s kamatai huzásairól joga c tőke kirendelése iránti tárgyalásnál elismertetett.

Végre azok, kik a fentebb meghatározott igazolásukat, vagy bejelentéseket a hirdetményi határidő alatt benyújtatották, ezennel felhivatnak, hogy a kárpótlási tőke kirendelése végett tárgyalásra a fent kitűzött tárgyalási hatánapon ezen bíróság előtt személyesen vagy törvényes meghatalmazottjaik által annál bizonyosabban jelenjenek meg, mivel különben ugy fognak tekinteni, mintha semmi igazolást vagy bejelentést nem nyújtottak volna be; egyuttal értesítelnek az illetők, hogy a fennemlített tárgyaláshor a földadóra nézve ideiglenleg felállított országos bizottmány által netalán utólagosan kitisztázott tőkére is figyelem fog fordíttatni, és hogy mindazon hitelezők, kik bejelentéseket elmulasztottak, minden ebbéli igényüket a fennemlített császári nyiltparancs 25-ik §-sa 4-ik szakában elősorolt megszorítások mellett elvesztendik.

A hirdetményi határidő alatt beérkezendett igazolások és jelentések, ugy szintén a lejárt vagy tüzett felmondható adósságoknak a kárpótlási, tőkérei utalása iránti kérvények a hivatalos órák alatt az irodában megtekinthetők lesznek.

Szászváros, 6-dik július; 1857.

A szászvárosi cs. kir. kerületi törvényszék üléséből.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

Mai számunkhoz egy fél iv melléklet van csatolva.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.